

MAKTAB O'QUVCHILARI UCHUN ELEKTRON O'QUV QO'LLANMALAR YARATISH TEXNOLOGIYALARI

Jumamuratova Dilafruz

Kutubxona axborot faoliyati ixtisosligi 3-kurs talabasi, O'zbekiston
davlat san'at va madaniyat instituti Nukus filiali
<https://doi.org/10.5281/zenodo.14642663>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 05-Yanvar 2025 yil
Ma'qullandi: 10- Yanvar 2025 yil
Nashr qilindi: 14- Yanvar 2025 yil

KEY WORDS

Elektron o'quv qo'llanmalar, ta'lim texnologiyalari, interaktiv ta'lim, pedagogik innovatsiyalar, o'quv jarayoni, ta'lim samaradorligi, o'quvchilar, axborot texnologiyalari, zamonaviy ta'lim usullari, ilmiy tadqiqotlar.

ABSTRACT

Ushbu maqolada maktab o'quvchilari uchun elektron o'quv qo'llanmalarni yaratish texnologiyalari keng tahlil qilinadi. Maqolada elektron qo'llanmalarning ta'rifi, ularni yaratish bosqichlari, afzalliklari, ta'lim jarayoniga ta'siri va ilmiy tadqiqotlar asosida ularning samaradorligi yoritiladi. Shuningdek, elektron qo'llanmalarni ishlab chiqarishda duch kelinadigan qiyinchiliklar va ularni yengib o'tish usullari ko'rib chiqiladi. Mazkur maqola o'qituvchilar va o'quvchilar uchun innovatsion ta'lim vositalarini joriy etishga qaratilgan.

Zamonaviy dunyoda ta'lim tizimida innovatsion texnologiyalar joriy etilishi, o'quv jarayonini samarali tashkil etishda muhim o'rin tutmoqda. Shunday ekan, elektron o'quv qo'llanmalar o'quvchilarga yangi bilimlarni o'zlashtirishda ko'plab qulayliklar yaratadi. Shuning uchun, ushbu maqolada elektron o'quv qo'llanmalarni yaratish texnologiyalari, ularning afzalliklari va ta'lim jarayoniga ta'siri keng yoritiladi.

Elektron o'quv qo'llanmalar – bu o'quvchilarga ma'lumotni o'zlashtirishda yordam beruvchi raqamli formatdagi resurslardir. Ular turli multimedia elementlari – matn, tasvir, audio va video materiallar orqali taqdim etiladi. Shu sababli, bunday qo'llanmalar o'quvchilarga o'z-o'zini o'qitish, mavzuni qayta ko'rib chiqish va mustaqil mashqlar bajarish imkonini beradi. Natijada, elektron qo'llanmalar an'anaviy kitoblarga nisbatan ko'proq interaktivlikka ega bo'lib, bu ta'lim jarayonini qiziqarliroq qiladi [3].

Elektron o'quv qo'llanmani yaratish jarayoni bir necha bosqichlardan iborat. Avvalo, tadqiqot va rejalashtirish bosqichida o'quv materialining mazmuni, o'quvchilarning yoshi va bilim darajasiga mos ravishda tayyorlanadi. Shuningdek, dizayn va prototiplash jarayonida qo'llanmaning tashqi ko'rinishi va interaktiv elementlari ishlab chiqiladi. Keyin, tarkib yaratish bosqichida o'quv materiallari matn, tasvir va videolar ko'rinishida tayyorlanadi. So'ngra, dasturlash va integratsiya jarayonida tayyor materiallar dasturiy ta'minotga integratsiya qilinadi va qo'llanma ishlaydigan holatga keltiriladi. Nihoyat, test va tahlil bosqichida qo'llanma foydalanishga tayyor bo'lishidan oldin sinovdan o'tkaziladi va kerakli o'zgartirishlar kiritiladi.

Elektron o'quv qo'llanmalar an'anaviy o'quv materiallariga nisbatan bir qator

afzalliklarga ega. Birinchidan, interaktivlikka ega bo'lishi tufayli o'quvchilar material bilan bevosita muloqotda bo'lib, bilimlarni yanada mustahkam o'zlashtirish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Ikkinchidan, moslashuvchanlik qo'llanmalarining kontenti o'quvchilarning ehtiyojlariga mos ravishda o'zgartirilishi mumkinligini anglatadi. Uchinchidan, tejamkorlik jihatidan elektron qo'llanmalar qog'oz o'quv qo'llanmalarga nisbatan kamroq xarajat talab etadi. Va nihoyat, yangi texnologiyalarni qo'llash orqali virtual reallik, simulyatsiyalar va interaktiv mashqlar o'quvchilar uchun qiziqarli o'rganish muhitini yaratadi.

Shuni ta'kidlash kerakki, elektron qo'llanmalarda matn, audio, video va interaktiv elementlarning uyg'unligi o'quv jarayonini boyitadi. Masalan, video darslar mavzuni ko'rgazmali o'rgatishga yordam bersa, audio materiallar eshitish orqali o'rganish imkoniyatini beradi. Shu bilan birga, interaktiv mashqlar va testlar o'quvchilarning bilimlarini mustahkamlashda muhim rol o'ynaydi [4].

Elektron o'quv qo'llanmalar ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Buning natijasida, o'qituvchilar darslarni turli xil usullarda o'tkazib, o'quvchilarning e'tiborini jalb qilishlari va o'quv materialini yanada yaxshi o'zlashtirishlarini ta'minlashlari mumkin. Shuningdek, o'quvchilar mustaqil ravishda bilim olishga imkon beruvchi elektron platformalar orqali o'zlarining bilimlarini mustahkamlashadi.

Olimlarning fikrlariga ko'ra, elektron o'quv qo'llanmalar ta'lim jarayoniga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, elektron qo'llanmalardan foydalanish o'quvchilarning o'qishga bo'lgan qiziqishini oshiradi va ularning bilimlarini yanada chuqurlashtirishga yordam beradi. Misol uchun, bir qator tadqiqotlar natijalari elektron qo'llanmalar yordamida o'qitilgan o'quvchilarning an'anaviy usullar bilan o'qitilgan o'quvchilarga nisbatan yaxshiroq natijalar ko'rsatganligini ko'rsatadi.

Masalan, elektron o'quv qo'llanmalar yaratish orqali musiqa ta'limida mustaqil o'rganish jarayonlarini shakllantirish va rivojlantirish mumkinligi ta'kidlanadi. Bu usul o'quvchilarning mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarini oshirishga xizmat qiladi [2, 156-162].

Shuningdek, ta'limda zamonaviy texnologiyalarni qo'llash o'quv jarayonini samarali tashkil etishda muhim omil hisoblanadi. Bu borada ilmiy-nazariy fikrlar va ma'lumotlar taqdim etilgan bo'lib, ular o'qitish jarayonini takomillashtirishga yordam beradi.

Bundan tashqari, texnologiya va uni o'qitish metodikasi bo'yicha o'quv qo'llanmalarda boshlang'ich sinflar uchun asosiy mavzularni o'z ichiga olgan uslubiy topshiriqlar berilgan. Bu topshiriqlar o'quvchilarning texnologiya fanini o'zlashtirishlariga yordam beradi.

Tarix fanini o'qitishda pedagogik texnologiyalarni loyihalashtirish bo'yicha metodik qo'llanmalarda esa ta'lim jarayonini samarali tashkil etish usullari yoritilgan. Bu esa o'quvchilarning bilim olish jarayonini yanada samarali qilishga xizmat qiladi.

Shuningdek, aniq va tabiiy fanlarni o'qitishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini qo'llashning afzalliklari haqida ham ilmiy maqolalar mavjud. Bu yondashuv o'quvchilarning mustaqil fikrlash va oqilona qaror chiqarish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi [1, 27-41].

Umuman olganda, elektron o'quv qo'llanmalarni yaratish va ularni ta'lim jarayoniga joriy etish zamonaviy ta'limning ajralmas qismiga aylanmoqda. Bu borada olib borilayotgan ilmiy-tadqiqot ishlari va amaliyotlar o'quvchilarning bilim olish jarayonini yanada samarali qilishga xizmat qiladi.

Elektron o'quv qo'llanma yaratishda qator qiyinchiliklar mavjud bo'lishi mumkin. Bu

jarayon texnik va pedagogik bilimlarni talab qiladi. Shuning uchun, dasturiy ta'minot yaratish, multimedia elementlarni tayyorlash va ularni samarali qo'llash uchun malakali mutaxassislar kerak bo'ladi. Bundan tashqari, qo'llanmalarning doimiy yangilanishi va foydalanuvchilarni texnologik muammolardan himoya qilish zarur.

Xulosa. Yuqoridagilardan kelib chiqib, elektron o'quv qo'llanmalarni yaratish texnologiyalari ta'lim jarayonini takomillashtirishda muhim o'rin tutadi. Bunday qo'llanmalar o'quvchilarning bilim olish jarayonini yanada samarali qilishga yordam beradi, ularga mustaqil o'qish va o'z bilimlarini mustahkamlash imkoniyatini yaratadi. Shuningdek, zamonaviy texnologiyalarni ta'lim jarayoniga qo'llash orqali o'qituvchilar va o'quvchilar uchun yangi imkoniyatlar ochiladi. Shu sababli, elektron o'quv qo'llanmalarni yaratish va ularni joriy etish jarayoni doimiy ravishda rivojlanib borishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Axmedova Shoiraxon Bilalxanovna (2023). ANIQ VA TABIIY FANLARNI O'QITISHDA XALQARO BAHOLASH DASTURI VA AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARI YONDASHUVNING AFZALLIKLARI. Современное образование (Узбекистан), (12 (133)), 27-41. doi: 10.34920/SO/VOL_2023_ISSUE_12_4
2. Husniddin Isomovich Tursunov (2022). ELEKTRON O'QUV QO'LLANMALAR YARATISH ORQALI MUSIQADA MUSTAQIL TA'LIM JARAYONLARINI SHAKLLANTIRISH VA RIVOJLANTIRISH. Oriental Art and Culture, 3 (2), 156-162.
3. Saidahmedovning N. Yangi pedagogik texnologiyalar nazariya va amaliyot. -T.: "Moliya" nashriyoti, 2003
4. Yuldashev U.A., Xudoyberdiev M.Z., Axmedov, T.B. O'quv jarayonining sifatini oshirishda zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish. //Academic research in educational sciences, 2021, 2(3), 1262-1268 betlar.